

Hogyan tovább nemzetiségek?

Interjú Németh Erika főigazgatóval

– *A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal a Miniszterelnöki Hivatal szakállamtitkárságán belüli főigazgatósággá alakul. Mi lesz a feladata, milyen lesz, lehet az érdek-érvényesítő képessége a jövőben?*

– A NEKH nem először tartozik a Miniszterelnöki Hivatal felügyelete alá. A kormányzati szerkezetátalakítás következtében a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal a 363/2006. (XII. 28.) kormányrendelet alapján – mint önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező központi költségvetési szerv – 2007. január 31-vel megszűnt. 2007. február 1-jétől a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter irányítja a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak biztosításával kapcsolatos kormányzati tevékenységet. *A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztály feladatköre előre láthatóan nem, struktúrája pedig annyiban változik, amennyit megkíván a feladatok ésszerű és gyakorlatias újragondolása.* Miután önálló Hivatalból főosztállyá alakulunk, értelemszerűen csökken a vezetői megbízások száma. Terveink szerint a korábbi kisebbségekkel foglalkozó főosztályok helyét és szerepét a Kisebbségpolitikai Osztály, azon belül a lényegében változatlan személyi összetételű kisebbségi referatúrák veszik át. Határozottabb szerepet és struktúrát kap a kisebbségi önkormányzatokkal, a kisebbségi jogokkal kapcsolatos feladatok ellátása. A fejlesztéspolitikai, pályázati, jogalkotási, tervezési és támogatási feladatok kerülnek a másik osztály feladatkörébe.

Az átszervezés kapcsán nem beszélnek sem előnyökről, sem hátrányokról. Tartalmi oldalról az eddigi feladatok megoldása a jövőben is a főosztály feladata. Az önállóság megszűnésével lesznek feladatkörök, amelyek az új szervezeti egységben megszűnnek, azonban a rendelkezésemre álló személyi állományt alkalmazni tartom arra, hogy az új kihívásoknak megfelelően hatékonyabban foglalkozzanak olyan területekkel, amelyek eddig nem voltak jellemzőek. Úgy íté-

lem meg, hogy a központi közigazgatás csúcsszervejében megjelenő kisebbségpolitika már önmagában is hozhat kedvező változásokat. Őszintén remélem, hogy a jövőben a Miniszterelnöki Hivatal részeként működő főosztály tevékenységében – már csak amiatt is, hogy a MEH a kormányzati struktúráján belül kiemelt szerepkörrel bír –, a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak biztosításával kapcsolatos kormányzati tevékenység összehangolása, a kisebbségpolitikai intézkedések kezdeményezése, kidolgozása, végrehajtása és ellenőrzése hangsúlyosabbá válik, válhat. Munkatársaimmal együtt azt valljuk, hogy valódi nemzetpolitikát nem lehet kidolgozni és folytatni a hazai kisebbségekkel kapcsolatos markáns politika nélkül. Mi ebben kívánunk részt vállalni s hiszünk abban, hogy a hazai kisebbségpolitika és a határainkon túli magyarokkal kapcsolatos feladatoknak egységes felügyelet alá vonásával ez a tevékenység pozitív irányban mozdul el. A főosztály érdekérvényesítő képessége természetesen jelentős mértékben függ a kisebbségi közösségek aktivitásától, kezdeményező javaslataiktól és konszenzuskészségüktől is.

– *Gémesi Ferenc szakállamtitkár azt mondta a sajtótájékoztatón, hogy a főosztály változatlan létszámmal működik tovább...*

– Létszámleépítésről valóban nincs szó, a munkamegosztás tekintetében azonban vannak változtatási elképzeléseim. Munkatársaimtól dinamikus, innovatív, jövőorientált, nyitott, partnerségen alapuló, a horizontális kapcsolatokat erősítő magatartást várok. Számítok tehát mindenkire a kollégák közül. Ugyanakkor szeretném a főosztály kapcsolatait tovább szélesíteni, elsősorban a kisebbségi civil közösségekkel, a társtárcákkal. Van egy olyan terület is, amelyet rendkívül fontosnak tartok a kisebbségi autonómia szélesítése, a helyi közösségek jövőbeli lehetőségei szempontjából, ez pedig a fejlesztéspolitikához történő csatlakozás. Számos intézményt vettek át az elmúlt években a kisebbsé-

Interjú közben

gi közösségek. Ez óriási lehetőséget ad, ugyanakkor komoly felelősséget ró rájuk. Az intézmények működtetéséhez pénz kell, működésükhöz pedig szellemi erőforrások. Az anyagi és a szellemi tőke további feltárásában látok lehetőséget arra, hogy az autonómiatörekvések a következő években is sikeresek legyenek az itt élő kisebbségek javára, az itt élő többség öröme, hiszen ezzel mindenki nyer, kulturális és emberi értelemben egyaránt.

– A roma-ügy is szerkezeti átalakuláson ment keresztül és az Ön irányítása alatt működő főosztályon is képviselve van. Milyen munkamegosztásban, kik foglalkoznak a hazai cigányok ügyével?

– A roma integráció nemzeti ügy. A legnagyobb létszámú hazai kisebbség vonatkozásában a mindenkori kormánynak mindig is több, összetettebb és más a feladata, mint a másik tizenkét, itt élő kisebbség tekintetében. A szociális és foglalkoztatási terület továbbra is a Szociális és Munkaügyi Minisztérium roma integrációs főosztályán, az esélyegyenlőségi szakállamtitkárság irányítása alatt marad. Ugyanakkor a roma kisebbség önkormányzataival való kapcsolattartás, munkájuk segítése – a jogi természetű kérdésektől a Nemzeti és etnikai kisebbségekről szóló törvény előírásainak betartásán és betartatásán túl – a nyelven, a hagyományon keresztül a kultúra ápolásáig a mi feladatunk marad. Álláspontom szerint főosztályunknak társadalmi tudatformáló, felvilágosító feladata is van. Nemcsak a diszkriminatív jelenségek megszüntetésére gondolok, miközben természetesen fontosnak tartom, hogy beszéljünk ezekről és tegyünk meg mindent az egyenlő bánásmód elvének érvényesüléséért. Álláspontom szerint a roma kultúra értékeinek, hagyományainak a többségi társadalommal történő megismertetésében, megértésében, a befogadás-elfogadás természetessé válásának segítésében is van feladata főosztályunknak. Másfelől a roma közösségek tagjainak felkészítése a társadalomban való eligazodásra, az egyéni és közösségi felelősség- és feladatvállalásra, egyfajta szemléletbeli és tudatformáló misszió teljesítésére – sok más kormányzati szervvel, társmisztériummal együtt – szintén feladatunk. Ismeretterjesztés, új kihívásokra történő felkészítés – pl. pályázatírás, jogi segítségnyújtás, felkészítés a jogok és kötelességek tengerében való eligazodásra, felelősségvállalás a közösség ügyeinek intézése, a jövő roma nemzedékének életfelfogása iránt, nos ebben látok én még feladatot főosztályunk számára. Hitem szerint ezt határozottabban, a kisebbségek választott vezetőivel folytatott párbeszéd és partnerség keretében, sok-sok találkozási alkalom generálásával fel kell vállalnunk, s mi készen is állunk erre.

– Kérem, mondjon néhány mondatot a Közalapítvány jövőbeni működéséről is!

– A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány ebben az évben ugyanolyan

forrással rendelkezik mint tavaly, de hogy pontosan milyen pályázati témakörök mekkora keretösszeggel fogalmazódnak meg, illetve kerülnek elfogadásra és kiírásra, erre most nem tudok válaszolni, hiszen idén még nem ült össze a Kuratórium. Az alapítvány döntéshozó testülete működőképes, de az alapító okiratot – a felügyelet megváltozása miatt – rövid időn belül többször is módosítani kell. Ezért minden érintett türelmét és megértését kérem. A döntéseket követően a kiírások a szokásos módon nyilvánosságra kerülnek.

– Ön eddig az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottságában tevékenykedett, szeretnénk azonban bemutatni olvasóinknak korábbi munkáját is...

– Valóban. A kisebbségek képviselőivel a Parlament e bizottságának munkája során találkoztam. Ismerem valamennyi országos elnököt, s azokat a képviselőket is, akik az előző ciklusban ebben a bizottságban tevékenykedtek. Nagyon sok kérdéssel foglalkoztunk és még nagyon sokkal kellett volna, ezzel tisztában vagyok. Azt gondolom, hogy az ott elkezdett munkát most más helyen, más pozícióban, új munkatársaimmal folytatni fogom.

Egész eddigi életemben mindig is olyan munkát, olyan feladatokat kerestem magamnak, amelyek közvetlenül kapcsolatosak az emberekkel. Ezért végeztem az Egeri Tanárképző Főiskolán pedagógia és közművelődési szakot, s ezért folytattam tanulmányaimat a Pécsi Tudományegyetem humán menedzser szakán, ahol 2000-ben végeztem. Ebben az időben Tatabányán éltem és dolgoztam, a gyökereim viszont Komárom-Esztergom megyében, a németek által is lakott Tarjánban vannak. A szlovákok lakta Tardoson is éltem és ma is olyan községben van az otthonom, ahol szlovákok laknak. Az igazi kihívások az életemben mindig azok voltak, amikor – nagy nyitottsággal, partnerséggel és empátiával – emberekkel, jövőjükkal, életvezetésükkel foglalkozhattam. Ma úgy hívjuk ezt, hogy humán erőforrás-gazdálkodás, de ez az elnevezés nagyon sok mindent takar: egyenlő bánásmódot, esélyegyenlőséget a foglalkoztatáspolitikában: nők és férfiak, civilek és nem civilek között. Ebbe a fogalomkörbe tartoznak a kisebbségi, így a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok is és még sorolhatnám. 2002-ben lettem képviselő és 2003-tól az említett bizottság Esélyegyenlőségi albizottságának vezetője voltam, egészen a ciklus végéig. Hogy a helyemen érzem-e most magam itt, a Főosztály élén? Erre azt tudom válaszolni, hogy igen. Ez az a munkaterület, amelyen otthonosan mozgok, ahol úgy érzem, sok a tennivaló és ahol reményeim szerint – munkatársaim és a kisebbségek támogatásával – az elkövetkezendő években sok eredményt fogunk elérni.

Ehhez kíván a Barátság jó egészséget, sok sikert!

Mayer Éva
Bajtai László felvétele